

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาความสำคัญของปัญหา

การผลิตสัตว์ปัจจุบันมีปัญหาพิษตกค้างในผลผลิต ซึ่งก่อให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อผู้บริโภคระยะยาว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นและเร่งด่วนเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องลดการใช้สารปฏิชีวนะเพื่อกระตุ้นการเจริญเติบโต (growth promoting) ควบคุมพยาธิและโรคลงเพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคทั้งต่างประเทศและภายในประเทศ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน ที่จะต้องลดการใช้ยาปฏิชีวนะและเคมีภัณฑ์ลง เพื่อให้ได้ตามความต้องการและสอดคล้องกับมาตรฐานอาหารระหว่างประเทศ (codex) ซึ่งทางเลือกที่ประเทศไทยต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วนคือการนำสมุนไพรที่มีอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลายชนิดมาทำการวิจัย และประยุกต์ใช้แทนสารปฏิชีวนะยาถ่ายพยาธิ และยาสำหรับควบคุมโรค ทั้งระบบทางเดินอาหารและระบบหายใจ ตลอดจนการใช้สารกระตุ้นภูมิคุ้มกันโรค และช่วยทำให้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมูลค่าเพิ่ม จากการใช้สมุนไพรทั้งเสริมเข้าไปโดยตรงในอาหารหรือสารสกัดจากธรรมชาติ สมุนไพรเป็นทางเลือกใหม่ให้เกษตรกรมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแล้วสมุนไพรยังส่งผลต่อการเกษตรที่เป็นอยู่ ในแง่ของการลดต้นทุนการใช้ยา ทำให้ให้ผลผลิตขายได้ดีขึ้น สอดคล้องเศรษฐกิจพอเพียงของพระราชดำรัสพระเจ้าอยู่หัว โดยอภิชัย (2549) อ้างว่าให้พอเพียงในหมู่บ้านหรือในท้องถิ่นให้สามารถพึ่งพามีพอกิน เริ่มด้วยพอมิ พอกิน ซึ่งการใช้สมุนไพรถือเป็นการใช้พืชในท้องถิ่นราคาถูกในการผลิตด้านการเกษตรแต่การใช้พืชสมุนไพรในปัจจุบันยังน้อย (เขวมาลย์ และสาโรช, 2544)

ดังนั้น เพื่อให้เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็งตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงควรมีการจัดการใช้สมุนไพรในท้องถิ่นด้านการผลิตปศุสัตว์ อย่างแพร่หลายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1 เพื่อพัฒนาผู้วิจัยให้สามารถทำงานวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของท้องถิ่น
- 2 เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันระหว่างชุมชนด้านการใช้สมุนไพรท้องถิ่นต่อการผลิตปศุสัตว์
- 3 เพื่อเสริมความรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านสู่การนำไปใช้จริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมของครัวเรือน และข้อมูลการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปศุสัตว์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์
2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้การใช้สมุนไพรในท้องถิ่นต่อการผลิตปศุสัตว์แบบมีส่วนร่วมของชุมชนในเขตจังหวัดนครสวรรค์
3. ทำให้ทราบชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการทำวิจัยการนำสมุนไพรของท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และจากข้อสรุปของชุมชนสามารถนำไปปรับใช้ในการผลิตปศุสัตว์
4. ทำให้ทราบความตระหนักและร่วมมือของชุมชนต่อการนำสมุนไพรของท้องถิ่นมาใช้เพื่อลดต้นทุนและลดการใช้เวชภัณฑ์และสารตกค้างๆ
5. ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ในชุมชน เกิดการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้ปฏิบัติจริงผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้และนำองค์ความรู้ไปปรับใช้และขยายผลในพื้นที่ต่อไป
6. ทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพและกระบวนการเรียนรู้ของทีมวิจัยและชุมชน
7. ทำให้ได้บริบทชุมชนที่ใช้เป็นฐานในการพัฒนาแก้ไข ความยากจนสามารถแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ชุมชน / ประชาชนสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาไว้คือการศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านสภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคมของครัวเรือน และข้อมูลการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลุสัตว์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ และศึกษาการจัดการความรู้การนำสมุนไพรในท้องถิ่นเป็นทางเลือกสำหรับการผลิตด้านปลุสัตว์ของชุมชน โดยเก็บข้อมูลจากการสอบถามและจัดเวทีแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ การนำไปใช้ในด้านปลุสัตว์และการเกิดสมาชิกเครือข่ายให้เกิดการขยายผลการใช้ของผู้เลี้ยงสัตว์ในเขตจังหวัดนครสวรรค์ใช้ต่อไป